

Palvelujärjestelmän uudistus

Vastaanottotoiminnan, alueellisen erikoissairaanhoidon ja aikuissosiaalityön uudistus

Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus

Päätösesitys ja perustelut

Vastaanottotoiminnan, alueellisen erikoissairaanhoidon ja aikuissosiaalityön uudistus

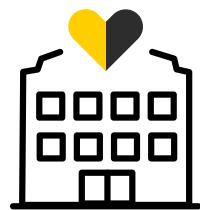
(Skenaario 1)

OmaSavo-digipalvelut

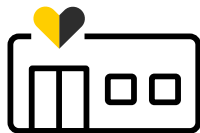
- Oma- ja itsehoito
- Terveysneuvonta
- Kuntoutusohjeet
- Mittaukset ja seurannat
- Oirekartoitukset ja kyselyt (hoidon- tai palveluntarpeen arviointi)
- Reseptien uusinnat
- Yhteydenottopyynnöt, ajanvaraukset ja –peruutukset
- Hoitotarvike- ja välinetilaukset
- Sähköiset lomakkeet
- Avunpyyntö- ja huoli-ilmoitukset
- Chatit, videovastaanotot ja –tapaamiset
- Etähoito ja pitkäaikaisten hoitojen seuranta (digihoitopolut)
- Ammattilaisten välinen etäkonsultointi

Avoinna 5-7 päivää/viikko

Sosiaali- ja terveystakeskus

Terveystdenhuollon kiireelliset, puolikiireelliset ja kiireettömät vastaanotot
Näytteenotto ja kuvantaminen
Työikäisten sosiaalipalvelut
Perheiden, vammaisten ja ikääntyneiden palvelut

Avoinna 5 päivää/viikko

Laaja sosiaali- ja terveystasema

Terveystdenhuollon kiireettömät vastaanotot ajanvarauksella
Osassa asemia puolikiireellistä vastaanottoa ajanvarauksella.
Osassa näytteenotto- ja kuvantamispalveluja
Työikäisten sosiaalipalveluja
Perheiden, vammaisten ja ikääntyneiden palveluja

Osa-aikainen toimipiste

Sosiaali- ja terveystasema

Hyvinvointialueen liikkuvien resurssien turvattu palvelupaikka
Terveystdenhuollon kiireettömiä vastaanottoja ajanvarauksella osa-aikaisesti
Osassa näytteenottopalveluja
Palveluvalikoima ja aukiolo muutoutuu paikallisen palvelutarpeen perusteella.

Palveluverkko

Sosiaali- ja terveystakeskuksen ympärillä on sosiaali- ja terveystasemien verkosto.

Valinnanvapaus lisääntyy: Asiakas voi asioida missä tahansa hyvinvointialueen palvelupaikassa valintansa mukaan.

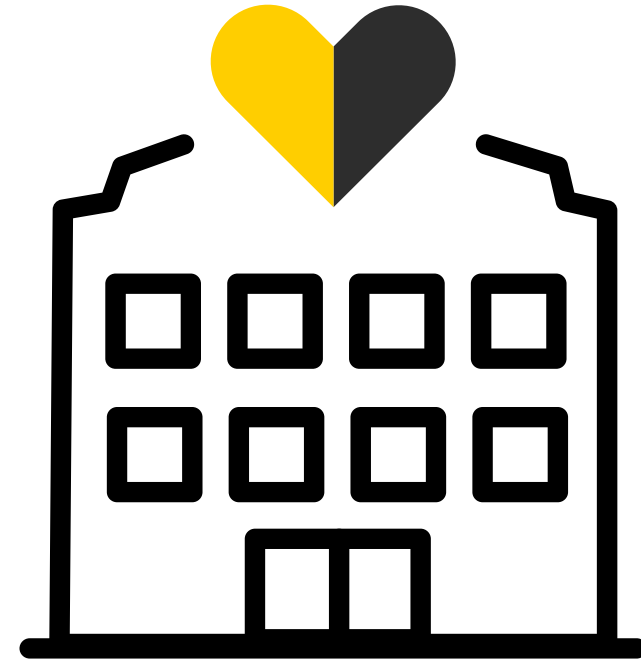
Palvelujärjestelmän uudistaminen turvaa palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden, mahdollistaa asiakkaan valinnanvapauden sekä varmistaa henkilöstön riittävyyden, samalla taloutta tasapainottaen.

Tavoitteena on alkuvaiheessa siirtää noin 25 % asiakaskontakteista digipalveluihin.

Palveluverkko (1/3)

Sosiaali- ja terveyskeskus

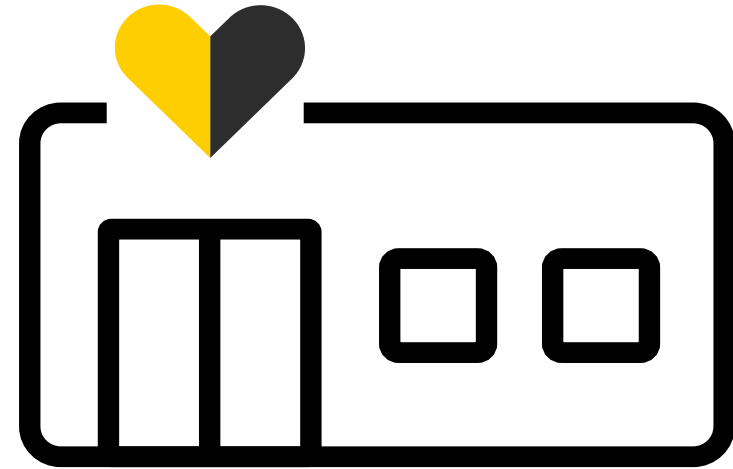
- Avoimna 5-7 pv/vko
- Kiireelliset, samana päivänä hoidettavat asiat.
- Puolikiireelliset ja kiireettömät vastaanottopalvelut
- Toiminta perustuu hoidon tarpeen arviointiin, ei ympärivuorokautista toimintaa.
- Näytteenotto- ja kuvantamispalveluja
- Erikoislääkäritoiminta (Iisalmi ja Varkaus)
- Suun terveydenhuollon palveluja
- Konsultaatioperiaatteella toimivat työikäisten sosiaalipalvelut
- Perhe- ja vammaispalveluja
- Ikääntyneiden palveluja
- Vuodeosasto (kuvattu tarkemmin osastokokonaisuuden kuvauksessa)

Palveluverkko (2/3)

Laaja sosiaali- ja terveysasema

- Avoimena arkisin 5 päivää/viikko
- Kiireettömät vastaanottopalvelut ajanvarauksella
- Osa laajoista asemista tarjoaa ajanvarauksella 1-3 (5) päivän sisällä puolikiireellistä vastaanottoa hoidon tarpeen arviointiin perustuen*
- Lääkäripalveluita 3-5 päivänä viikossa, hoitaja viisi päivää viikossa
- Näytteenotto- ja kuvantamispalveluja osassa yksiköitä palvelutarpeen mukaan
- Suun terveydenhuollon kiireettömät palvelut
- Työikäisten sosiaalipalvelut konsultaatioperiaatteella
- Perhe- ja vammaispalveluja (sisältö tarkentuu R3)
- Ikäntyneiden palveluja
- Osa vastaanotoista ja konsultaatioista etäpalveluna
- Sote-palveluiden tilatarve on noin 70 % sote-keskuksen tilatarpeesta

*Skenaariossa 1 puolikiireellistä hoidon tarpeen arviointiin ja ajanvaraukseen perustuvaa vastaanottoa tarjotaan **Lapinlahdella, Juankoskella, Pyörössä, Suonenjoella ja Leppävirralla.**

Palveluverkko (3/3)

Sosiaali- ja terveysasema

Osa-aikainen palvelujen yhteinen toimipiste

- Avoinna 1-5 päivää/viikko
- Useat palveluntuottajat käyttävät samoja tiloja.
- Vastaanottopalveluiden työntekijät tulevat sosiaali- ja terveyskeskuksesta tai laajalta sote-asemalta.
- Paikkakuntakohtainen aukiolo perustuu operatiiviseen suunnitteluun ja resurssien hallintaan.

Palveluvalikoima:

- Hoidon tarpeen arviointiin perustuen osa-aikaisesti kiireettömiä ajanvarausvastaanottoja
- Osa vastaanotoista myös etäpalveluna
- Osassa toimipisteitä osa-aikaisesti ajanvarauksella näytteenottopalveluja
- Suun terveydenhuollon palveluja esim. liikuteltavilla konteilla ja pop-up toiminnalla
- Työikäisten sosiaalipalveluja konsultaatioperiaatteella
- Perhe- ja vammaispalveluja*
- Ikääntyneiden palveluja

Palveluvalikoima muotoutuu paikallisen palvelutarpeen sekä kunta- ja sidosryhmäyhteistyön kautta. Palveluiden painopiste voi vaihdella kalenterivuoden aikana (esim. kausirokotukset).

Sote-asema täydentää kuntien, kolmannen sektorin ja yritysten tuottamia palveluja

Toimii mahdollisesti samoissa tiloissa kuntien, paikallisten järjestö-, seurakunta- ja yritys-toimijoiden kanssa.

Sijainti ja tilat

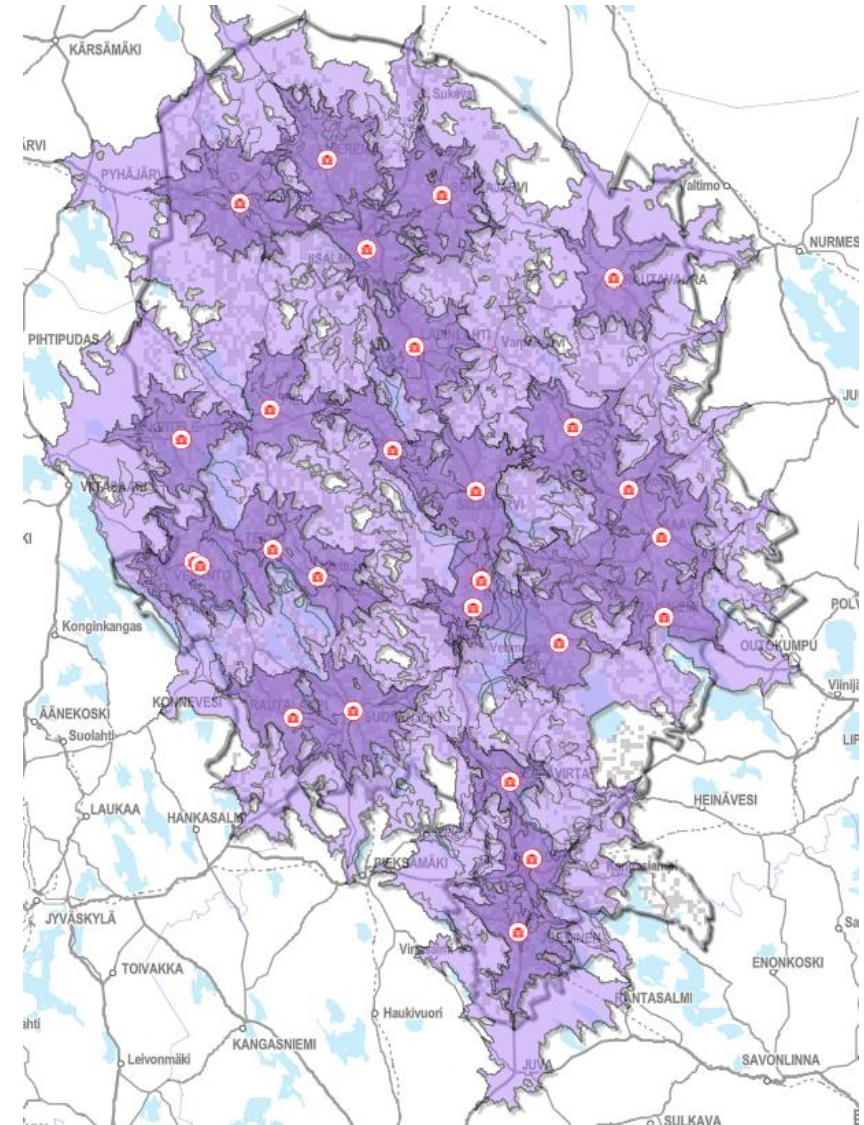
- Sote-palveluiden tilatarve nykyistä merkittävästi vähäisempi (vastaa noin 20 % nykyisestä toimipisteestä).
- Ei välttämättä toimi nykyisellä terveysasemalla. Muita mahdollisia paikkoja ovat esim. hyvinvointi-alueen muut tilat (esim. asumisyksiköt, pelastuslaitoksen tilat), kunnantalot, ostoskeskukset, liiketilat.
- Tilatehokkuus: osa-aikainen tilan käyttö, kustannusten optimointi paikallisesti eri toimialojen kesken.

Liite 1, Ahall 03062024

Skenaario 1: Laaja

Huom. Suonenjoen ja Leppävirran osalta tarvitaan investointiratkaisut.

NYKYINEN TOIMIPISTEVERKOSTO	Skenaario 1 Laaja					
	Sote-keskus (5-7 vrk)	Laaja sote-asema (5 vrk)	Sote-asema (Osa-aikainen)	Toimipiste poistuu	Etäpalvelut	
					Etävas-taanotto	Asiointi
Nykyinen toimipiste Pohjois-Savo HVA						
Iisalmi, Kampus terveys	x				x	x
Kiuruvesi, terveyskeskus		x			x	x
Sonkajärvi, terveyskeskus		x			x	x
Vieremä, terveyskeskus			x		x	x
Rautavaara, terveyskeskus			x		x	x
Lapinlahti, terveyskeskus		x			x	x
Lapinlahti, Varpaisjärvi, terveysasema				x	x	x
Maaninka, terveysasema			x		x	x
Nilsinä, terveysasema		x			x	x
Siilinjärvi, terveyskeskus	x				x	x
Siilinjärvi, Vuorela, terveyskeskus				x	x	x
Juankoski, terveyskeskus		x			x	x
Kaavi, terveysasema			x		x	x
Kuopio, terveyskeskus, pääterveysasema	x				x	x
Kuopio, Pyörö terveysasema		x			x	x
Kuopio, Riistavesi, terveysasema				x	x	x
Tuusniemi, terveyskeskus			x		x	x
Vehmersalmi, terveysasema			x		x	x
Karttula, terveysasema		x			x	x
Keitele, terveyskeskus			x		x	x
Pielavesi, terveyskeskus		x			x	x
Rautalampi, terveyskeskus			x		x	x
Suonenjoki, terveysasema		x			x	x
Tervo, terveyskeskus			x		x	x
Vesanto, terveysasema		x			x	x
Joroinen, terveysasema			x		x	x
Leppävirta, terveyskeskus		x			x	x
Varkaus, Aalto hyvinvointikeskus	x				x	x
Varkaus, Kangaslampi terveysasema				x	x	x
	4	11	10	4	29	29

Saavutettavuus 15 min

223 592 asukasta (91%)

Saavutettavuus 30 min

244 618 asukasta (100%)

Sisältöön tehtyt tarkennukset palautteen perusteella (asukastilaisuudet, kyselyt, lausunnot)

Palvelupaikkojen nimenmuutos

- Hyvinvointipiste-termin ei koettu kuvaavan tuotettavaa palvelua. Tästä syystä termi sosiaali- ja terveysasema laajennettiin kahdelle eri tasolle, joista toinen taso pitää sisällään mm. tarkennuksen puolikiireellisen hoidon järjestämisestä.

1-3 päivän sisällä hoidettava palvelutarve

- 1-3 päivän kiireellisyysluokan sisällä tarjotaan hoitoa myös saman päivän aikana.
- Sosiaali- ja terveyskeskuksiin ohjataan ne kiireellistä hoitoa vaativat asiat, joissa vastaanoton yhteydessä tarvitaan näytteenottoa tai kuvantamispalveluita, tai ne sairaudet, oireet, jne. jotka todennäköisesti vaativat osastohoitoa.
- Puolikiireellistä (1-3 päivää) vastaanottoa tuotetaan alkuperäistä mallia useammassa paikassa, jolloin tuodaan palvelu asukasta lähemmäksi. Puolikiireellistä vastaanottoa tuotetaan osassa laajoista sote-aseamista.
  - Puolikiireellistä vastaanottoa ovat esim. haavat, korvatulehdukset, jotka eivät vaadi vastaanoton välittömässä yhteydessä kuvantamista tai näytteenottoa.
- Kiireelliseen ja puolikiireelliseen perustason hoitoon ohjaututaan terveydenhuollon ammattihenkilön tekemän hoidon tarpeen arvioinnin kautta.

Tarkennettu näytteenottopalvelun kuvausta kaikilla palvelutasoilla.

Toimeenpanon eteneminen vaiheittain

- Vuoden 2025 loppuun mennessä toteutetaan skenaariossa 1 suunnitellut toimenpiteet (alustava aikataulu kuvattu tarkemmin laajassa tausta-aineistossa, liite 2).

Perustelut

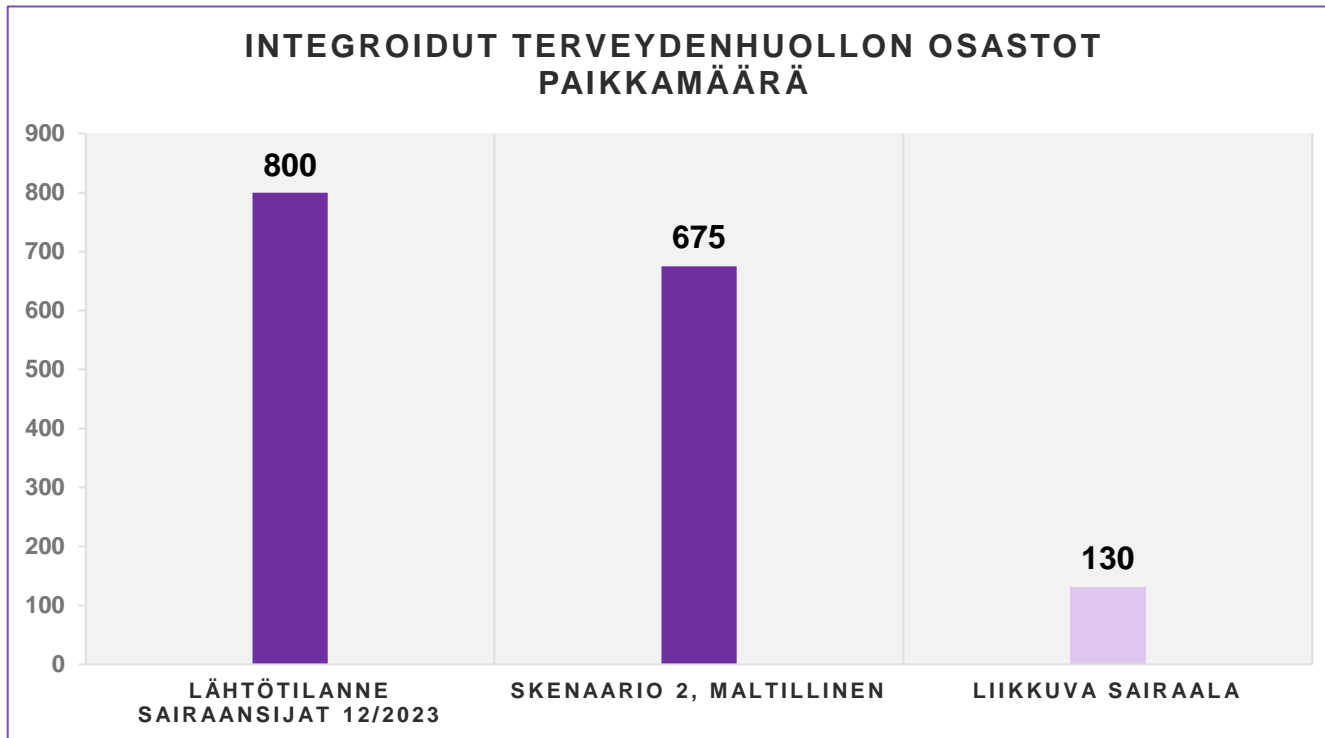
- **Turvaa maantieteellisesti kattavat vastaanottopalvelut. Jokaisessa Pohjois-Savon kunnassa on jatkossakin sosiaali- ja terveyskeskus tai sosiaali- ja terveysasema.**
  - Digitaalisten palveluiden lisääminen ja kehittäminen tukee perinteistä vastaanottopalveluiden palveluverkkoa.
- **Vastanottotoiminnan verkko säilyy jatkossakin maantieteellisesti kattavana.**
  - Esitetyssä palveluverkossa on otettu huomioon laaja palaute lausunnoista ja asukasilloista, joissa on esitetty huoli peruspalveluiden heikkenemisestä.
- **Valinnanvapaus lisääntyy: Asiakas voi asioida missä tahansa hyvinvointialueen palvelupaikassa valintansa mukaan.**
- **Uudistuksella on riittävät kustannusvaikutukset (6,7 miljoonaa euroa, sisältäen tilakustannukset), mikä tasapainottaa hyvinvointialueen taloutta.**
- **Uudistus tukee henkilöstön riittävyttä (Henkilöstöennuste 2024-2035), vaikka se ei ratkaise tulevaisuuden henkilöstön saatavuuden ongelmia kokonaisuudessaan.**
- **Kehitetään hoidon jatkuvuutta ja arvioidaan uusien vastanottotoiminnan toimintamallien (esim. ammatinharjoittajamalli) toimivuutta Pohjois-Savossa.**

Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus

(Skenaario 2)

Vuodeosastot – Skenaario 2: Maltillinen

Muutos lähtötilaan verrattuna, paikkojen väheneminen

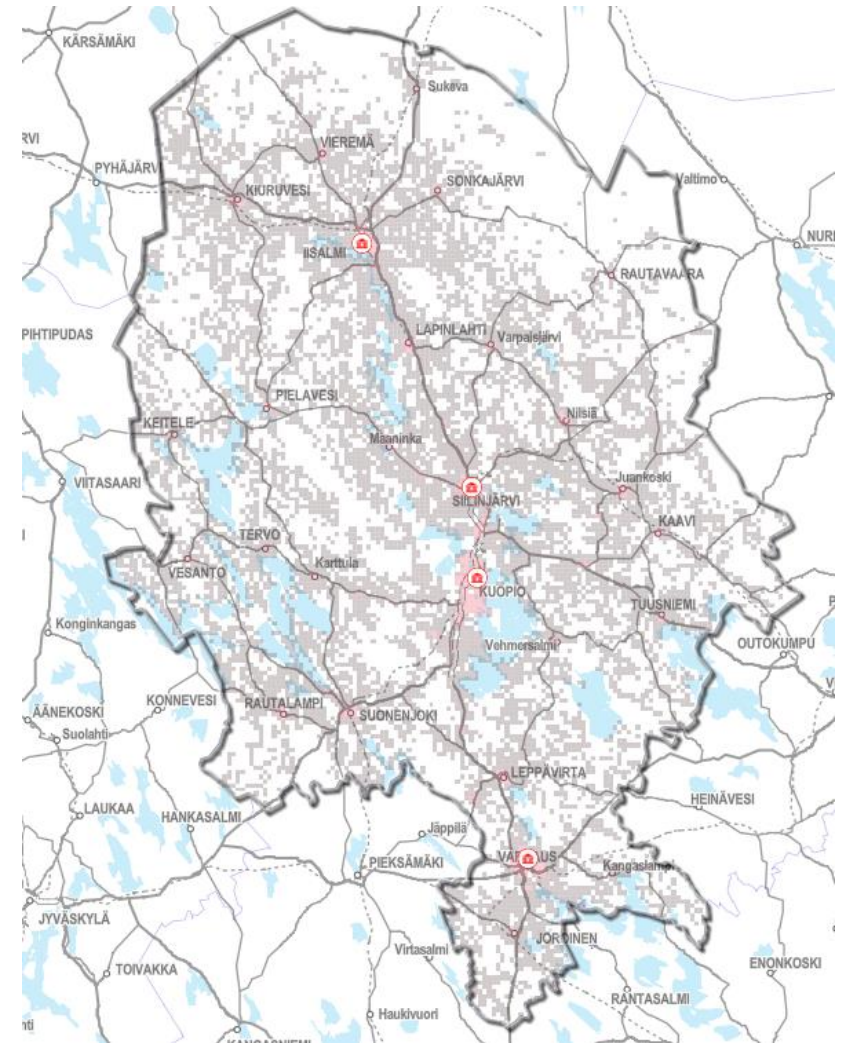
Skenaario 2 – Maltillinen	-125
Paikkamäärissä huomioitu + 8 lisäpaikkaa (Harjula KYS 3 paikkaa + Siilinjärvi 5 paikkaa	

Huomio:

Skenaarioiden toteutuminen edellyttää toimintaprosessien tarkastelua ja tehostamista, toimintamallien muuttamista, etäpalveluiden lisäämistä, hoitajaksojen lyhentämistä, jonojen purkamista sekä PTH/ESH –integraatiota.

Skenaario 2: Maltillinen

Yksiköt	Paikat	Lisäpanostukset	Kommentit
KYS	499	Liikkuva sairaala Kotiutusyksikkö Lehtola-osaston 3 lisäpaikkaa	ESH somatiikka pl. lapset ja mtt 370 Harjulasta siirtyvät 126 + 3 paikan lisäys Nykyisen kapasiteetin puitteissa Ei asumispalveluasiakkaita
Siilinjärvi	35	5 lisäpaikkaa Liikkuva sairaala Kotiutusyksikkö	
Iisalmi	86	Liikkuva sairaala Kotiutusyksikkö	Nykyisen kapasiteetin puitteissa Ei asumispalveluasiakkaita
Varkaus	55	Liikkuva sairaala Kotiutusyksikkö	Nykyisen kapasiteetin puitteissa Ei asumispalveluasiakkaita
Yhteensä	675		

Osastohoidon palveluverkko

Skenaario	Maltillinen
Johtava periaate	<ul style="list-style-type: none"> • Vuodeosastot KYS, Iisalmi, Varkaus, Siilinjärvi • Harjulan osastopaikat integroituvat KYS erikoissairaanhoidon osastohoidon yhteyteen • Osastojen toimintaprofiilit tarkentuvat myöhemmin. • Yhteensä 675 sairaansijaa
Poistuvat osastot	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavi, Tuusniemi, Pielavesi, Karttula, Suonenjoki, Leppävirta, Juankoski, Lapinlahti
Paikkojen vähennys lähtötilaan (800) verrattuna	<ul style="list-style-type: none"> • -125 paikkaa
Lisäpanostukset	<ul style="list-style-type: none"> • Liikkuvan sairaalan paikkamäärä 130 • Kotiutusyksikkö: 63 henkilötyövuotta • Siilinjärven (5) ja Lehtolan (3) osastopaikkojen lisäys, yhteensä 8 paikkaa
Vahvuudet/hyödyt	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvä kustannusvaikutus ilman merkittäviä riskejä
Riskit	<ul style="list-style-type: none"> • Vuodeosastojen väheneminen alueellisesti • Kotisairaalan ja kotiutusyksikön toiminnan laajuus tai resursointi jää vajaaksi

Sisältöön tehtyt tarkennukset palautteen perusteella (asukastilaisuudet, kyselyt, lausunnot)

- Siilinjärven osaston paikkamäärä kasvatetaan viidellä (5) paikalla (30 + 5, tilat jo nyt mahdollistavat).
- Harjulasta siirtyvän Lehtolan osaston paikkamäärä kasvatetaan kolmella (3) paikalla.
- Elämän loppuvaiheen (saattohoito) kokonaisuus suunnitellaan vuosien 2024-2025 aikana palveluverkkopäätöksen pohjalta.
- Pohjois-Savon maaseutualueilla liikkuva sairaala toteutuu monitoimijayhteistyönä.
- Lakkaavien osastojen tilojen käytön muunneltavuus ja hyötykäyttö tarkasteluun.
  - Esimerkiksi ikääntyvien palvelut ja vammaispalvelut.

Perustelut

Osastohoidon uudistuksella on mahdollista saavuttaa kustannusvaikutukset, jotka toteutuessaan merkittävästi tasapainottavat hyvinvointialueen taloutta.

- Skenaarion 2 toteuttamisesta arvioitu kustannussäästö on 21,2 miljoonaa euroa.

Osastohoidon uudistus tukee henkilöstön riittävyyttä (Henkilöstöennuste 2024-2035), vaikka se ei ratkaise tulevaisuuden henkilöstön saatavuuden ongelmia kokonaisuutena.

- Skenaarion pohjana on ympärivuorokautisen hoivan peittävyys 6 % ja kotihoidon resurssointi 16 % peittävyystasolla sisältäen yhteisöllisen asumisen.
- Omais- ja perhehoitoa kehitetään edelleen vaihtoehtoisena palvelujen järjestämistapana.
- Läheisten, yksityisten toimijoiden ja järjestöjen rooli korostuu edelleen kevyemmissä palvelutarpeissa.

Vuodeosastoverkon muutokseen liittyy toiminnallisia riskejä (mm. vuodeosastopaikkojen riittävyys).

Näitä hallitaan:

- Liikkuvan sairaalan kapasiteetin lisääminen
- Kotiutusyksikön perustaminen
- Vuodeosastotoiminnan integraatio
- Uudistuksen toimeenpanon vaiheistaminen useammalle vuodelle

Toimeenpanon eteneminen vaiheittain

- Vuoden 2027 loppuun mennessä toteutetaan skenaariossa 2 suunnitellut toimenpiteet (alustava aikataulu kuvattu tarkemmin laajassa tausta-aineistossa, liite 2).